

Schuldsanering bij particuliere huishoudens

Een benadering vanuit de landenrisico-analyse

Drs. A.G. Romero
Directeur Bank van de Nederlandse Antillen

22-23 juni 2007
Presentatie Schulden Bureau Vrouwenzaken en de UNA

1. Inleiding

De schuldenproblematiek en schuldsanering zijn twee begrippen die in de jaren 90 op alle eilanden van de Nederlandse Antillen onderwerp zijn geweest van vele onderzoeken en discussies. Wegens de explosieve groei in de publieke schuld heeft de lokale media daarnaast aan deze twee begrippen veel aandacht besteed. Door mijn werkzaamheden bij de Bank ben ik de afgelopen jaren nauw betrokken geweest bij vele van deze onderzoeken en kan daardoor een bijdrage leveren aan de discussie van de komende twee dagen over de schuld bij particuliere huishoudens. Ik zie namelijk het overheidshandelen als een verlengstuk van het particuliere huishouden; als je thuis niet met geld kunt omgaan, kun je ook het overheidsgeld niet goed besteden.

Ik ben de sociaal-economische faculteit van de UNA en Bureau Vrouwenzaken van het eilandgebied Curaçao daarom bijzonder dankbaar voor hun uitnodiging om u te mogen inleiden in dit thema.

De onderwerpen waarover wij het deze dagen specifiek zullen hebben zijn: 1. de schuldsanering van particuliere huishoudens en 2. een verantwoorde schuldenopbouw door de particuliere huishoudens. Beide onderwerpen raken ieder van ons, als lid van één of meerdere huishoudens aan. Ik ga vandaag een poging ondernemen om de methodiek die gebruikt wordt bij landenrisicoanalyses, toe te passen op particuliere huishoudens. De kernvraag is dus kunnen wij aan de hand van landenrisicoanalyse bruikbare inzichten verkrijgen en of bruikbare instrumenten verkrijgen opdat wij zinnige uitspraken kunnen doen over het beheersen van schulden in de persoonlijke sfeer?

Mijn bijdrage ligt dus in het toepassen van een macro-economische benadering om de schuldopbouw op microniveau, bij particuliere huishoudens, beheersbaar te maken. Hierbij zal ik gebruik maken van ervaringen en "best practices" van landen in de Caribische regio en bij onze zuiderburen in Latijns-Amerika¹. Van daaruit zullen we bruikbare gegevens destilleren die leerzaam kunnen zijn voor een particulier huishouden.

2. Schulden analyse bezien vanuit een volkshuishouden (of natie).

De analyse van de schulden van een land vangt aan met het in kaart brengen van drie factoren te weten: a) de schuldontwikkeling in de tijd, b) de samenstelling van de schulden, c) het houderschap van uitstaande schuldtitels. Bij deze laatste gaat het om de vaststelling of het gaat om een interne danwel externe schuld.

Ad a) Schuldontwikkeling.

Het internationaal meest gangbare begrip om de schuldumfang te analyseren in de tijd is de schuldquote (of in het Engels "Debt to Gross Domestic Product ratio"). Zoals u ziet in vergelijking (1) gaat het bij de schuldquote om een verhoudingsgetal. In dit geval wordt de bruto schuld gedeeld door het Bruto Binnenlandse Product van een land.

$$(1) \quad \text{Schuldquote land } i = \frac{\text{Bruto schuld land } i}{\text{Bruto Binnenlands Product land } i} * 100\%$$

Voor de Caribische regio en Latijns-Amerika heeft het IMF becijferd dat een "Debt to GDP ratio" van maximaal 40% in die landen de beste garanties biedt voor een evenwichtige economische ontwikkeling. Let vooral op het feit dat het hier om een maximale schuldquote gaat. De ervaring

---

¹ Report 2007 "Living with Debt: How to limit risk of Sovereign Debt". Inter-American Development Bank (IDB).

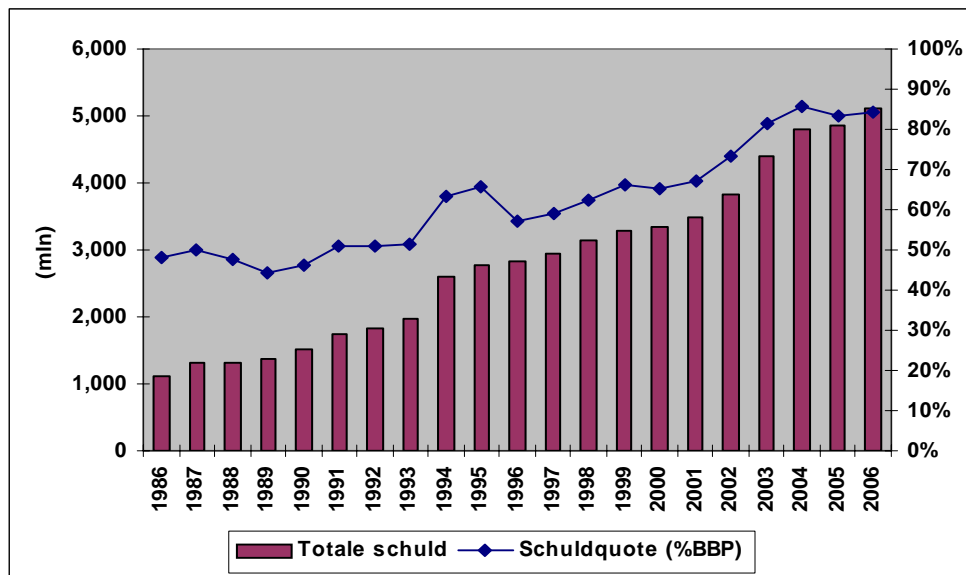
leert dat landen die een "Debt to GDP ratio" hebben van meer dan 40% zich in een gevarezone bevinden. In de ideale situatie zou de schuldquote van een land dus substantieel lager moeten zijn dan 40%.

Van groot belang bij de analyse van de "Debt to GDP ratio" voor een land is om na te gaan hoe dit verhoudingsgetal zich in de tijd heeft ontwikkeld en in welke mate deze beheersbaar gehouden kan worden. Zo zal een snelle of zelfs explosieve toename van de bruto schuld van een land kunnen resulteren in een stijgende "Debt to GDP-ratio", terwijl een matige economische groei hetzelfde effect zal hebben.

Een belangrijk instrument om de bruto schuld beheersbaar te maken is het opstellen van realistische begrotingen. Hoge financieringstekorten in de publieke sector leiden in eerste instantie tot een snelle toename in de bruto schulden van een land en op den duur zal dit resulteren in een stijgende binnenlandse rente en/of tot hogere belastingdruk.

De volgende grafiek geeft voor de periode 1986-2006 de ontwikkeling in de schuldquote ("Debt to GDP ratio") voor de gezamenlijke overheden van de Nederlandse Antillen weer.

Grafiek 1 Ontwikkeling in de publiek schuldquote van de gezamenlijke overheden in de Nederlandse Antillen.

Hieruit valt af te leiden dat het publieke huishouden in de Nederlandse Antillen al lange tijd op te grote voet leeft. Was de schuldquote in 1986 circa 50%, per ultimo 2006 is dit kengetal gestegen tot circa 85%. Indien wij de hoogte van de schuldquote bij ons vergelijken met de 'IMF benchmark' voor onze regio- die zoals ik eerder heb gemeld 40% is - dan moeten wij concluderen dat wij al langere tijd te kampen hebben met een te hoge schuld. De laatste tijd neemt de schuld zelfs explosief toe.

Er kunnen zich situaties voordoen waardoor de schuldquote van een land op korte termijn zeer snel kan gaan groeien. De omstandigheden die hierop van invloed zijn kunnen van economische, financiële en sociale aard zijn.

Een tweetal voorbeelden uit onze regio en in Latijns-Amerika kunnen deze omstandigheden nader illustreren. Zo steeg de "Debt to GDP ratio" van 2002 op 2003 (dus in één jaar tijd) in de Dominicaanse Republiek van 25% naar 55% als gevolg van een diepgaande crisis in de bancaire

sector in dat land. Hierdoor moest de overheid in korte tijd de bancaire sector financieren om een dreigend faillissement van het financiële systeem in dat land tegen te gaan.

Het volgende voorbeeld laat zien hoe externe oorzaken van invloed kunnen zijn op je schuldquote. In 1999 zag Brazilië in één maand tijd haar publieke schuldquote toenemen van 41% naar 52% als gevolg van de sterke devaluatie van de real.² Dit toont aan dat een te grote publieke externe schuld door abrupte aanpassingen in de wisselkoers kan exploderen. Beide hiergenoemde voorbeelden zijn ter illustratie dat in bepaalde situaties de schuldquote van een land op korte termijn kan toenemen. In bepaalde gevallen kunnen externe factoren waar het land zelf weinig invloed op heeft, de oorzaak zijn van deze toename.

Figuur 2 geeft resultaten weer van een onderzoek door de “Inter-American Development Bank” (IDB) uit 2007 in Latijns-Amerika en het Caribische gebied. Hierbij wordt een niet-lineaire relatie weergegeven tussen de “Debt to GDP ratio” (schuldquote) en de groei van de GDP van landen in genoemde regio weergegeven.

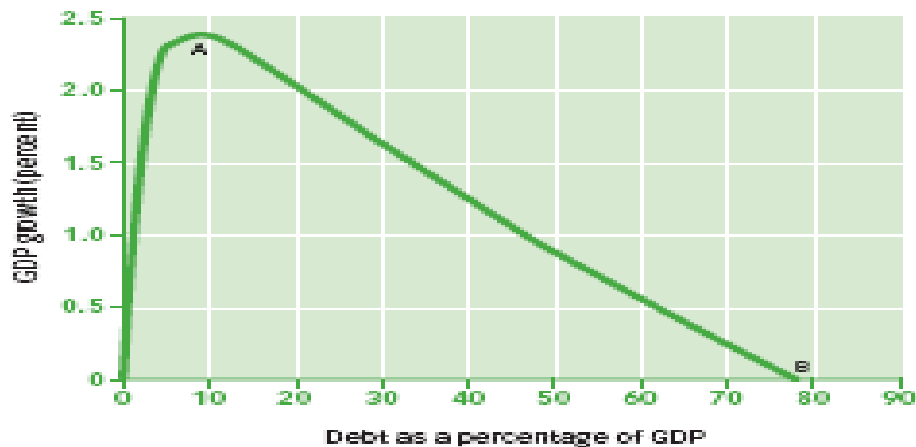
---

² For example, in January 1999, Brazil’s net debt-to-GDP ratio jumped to over 51 percent of GDP from only 42 percent one month earlier, the equivalent of an annualized deficit of 120 percent of GDP. The reason was the currency depreciation that followed the abandonment of the Real Plan. Uit Report “Living with Debt: How to limit risk of Sovereign Debt”. Hoofdstuk 1.

Figuur 2³: Relatie schuldquote en groei in het BBP.

Figure 10.1

Nonlinear Relationship between Debt and Growth

Hierbij valt duidelijk op, dat landen met een lage “Debt to GDP ratio” – dus een schuldquote van tussen de 0-10%- een hogere economische groei bereiken dan landen waarvan de schuldquote hoger is dan 10%.

Voorbij punt A in de grafiek betekent dat een verdere toename in de schuldquote ten koste gaat van de economische groei. Landen die een schuldquote van circa 60% hebben realiseren een economische groei van circa 0.5% op langere termijn. Welke lering kunnen we hieruit trekken? Hoge publieke schulden resulteren op langere termijn in een lagere economische groei; lager dan de optimale of potentiële economische groei van een land.

Ad b) Kortlopende versus langlopende schulden.

Een tweede belangrijke factor die in ogenschouw moet worden genomen bij de analyse van publieke schulden is de verhouding kortlopende- versus langlopende schulden.

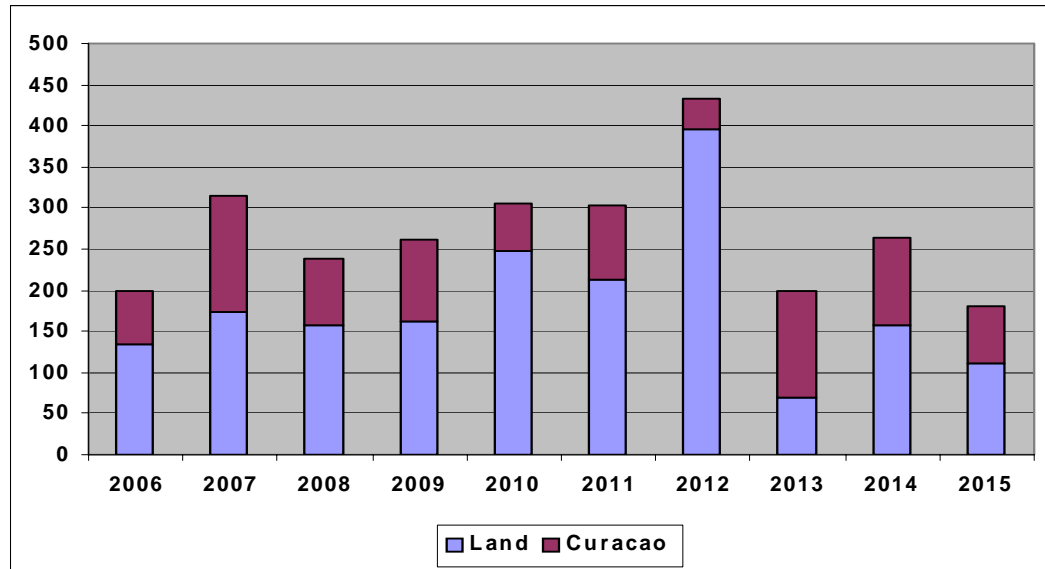
Langlopende schulden worden gedefinieerd als schulden met een resterende looptijd van langer dan 1 jaar. Het voordeel van langer lopende schulden is dat de aflossingen op de hoofdsom en de rente betalingen in de tijd worden gespreid waardoor per saldo het beslag op de liquiditeit van een huishouden minder ingrijpend is. Landen met relatief langere schulden zijn bovendien in staat om het ‘herfinancieringsrisico’ te spreiden, omdat niet telkens weer op korte termijn schulden moeten worden afgelost en heronderhandeld.

Het spreiden van schulden over een langere periode geeft de debiteur hierdoor meer financiële ruimte waardoor hij de kans krijgt om het financiële huishouden op orde te stellen. Eén van de methoden die veelvuldig gebruikt wordt bij de herstructurering van hoge schulden is het spreiden van deze schulden over een langere tijd. Landen zullen dan met hun financiers heronderhandelen om de schuldtermijnen te verlengen. Daardoor worden ze in staat gesteld om aan hun schuldverplichtingen te voldoen over een langere periode. Men krijgt hierdoor adempauze en de druk op de liquiditeiten op korte termijn neemt af.

Voor de Nederlandse Antillen zijn de volgende cijfers bekend over de looptijden van de publieke schulden.

³ Grafiek over genomen uit het rapport “Living with Debt : How to limit risk of Sovereign Debt”. Inter-American Bank (IDB) 2007.

Grafiek 3 Looptijd van de schuld.

De totale bruto schuld per ultimo 2006 van de gezamenlijke overheden⁴ bedroeg NAf 5,2 miljard waarvan slechts circa NAf. 0,5 miljard kortlopende schuld betrof. Het leeuwendeel (90%) van de schuld ad NAf .4,7 miljard is langlopend waardoor de liquiditeitspositie op korte termijn verbeterd wordt. Dit geeft de lokale overheden meer speelruimte om na te denken over een beleid om de schuld op de lange termijn af te lossen. Gesteld moet worden dat de laatste maanden echter juist een ander tendens merkbaar is; bij de herfinanciering van publieke schulden bieden de financiers steeds meer kortlopende leningen aan. Dit houdt ondermeer verband met de onzekerheid rondom de staatkundige verhoudingen in de toekomst. Verder is bekend dat de looptijd van de schulden per ultimo 2006 als volgt kan worden onderverdeeld. 10% van de publieke schulden loopt af in 1 jaar tijd, 46% tussen de 1 en 5 jaar, 28% loopt af tussen 5 en 10 jaar, terwijl 16% een looptijd langer dan 10 jaar heeft.

Ad c) Houderschap van de schulden.

Een derde belangrijke factor die gebruikt wordt bij de analyse van de schulden is het houderschap van de schuldtitels. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de binnenlandse en de externe schuld. De binnenlandse schuld is het deel van de schulden in handen van ingezetenen. De externe schuld is het deel van de schulden in handen van niet-ingezetenen.

De externe schuld van de Nederlandse Antillen bestaat overwegend uit schulden aan Nederland in het kader van meerjaren project financieringen. Per ultimo 2006 was circa 824 miljoen gulden of 16% van de totale schulden in handen van niet-ingezetenen. De wisselkoersontwikkeling speelt een belangrijke rol in de schuldpositie. Het volgende voorbeeld illustreert hoe de wisselkoersontwikkeling van de "euro-dollar" van invloed kan zijn op de totale schuld van de Nederlandse Antillen. Eind 2005 was de externe schuld van de Nederlandse Antillen 726 miljoen gulden. In 1 jaar tijd is deze schuld met circa 100 miljoen gulden gestegen als gevolg van de sterke appreciatie van de euro ten opzichte van de dollar.

In het geval van de Nederlandse Antillen is het grootste deel van de schuldtitels in handen van ingezetenen. Van de interne (lokale) schulden heeft onderzoek in 2004 uitgewezen dat circa 67

⁴ De gezamenlijke overheden betreffen het Land en het eilandgebied Curaçao.

% in handen is van institutionele beleggers (verzekeraars en pensioenfondsen), 12% in handen van commerciële banken voor eigen portefeuille en 21% bij particulieren.

Aangezien onze publieke schuld overwegend in handen is van de binnenlandse financiële sector, is het risico van een abrupte terugtrekking uit de markt geringer bij minder positief financieel-economisch nieuws. Deze situatie brengt wel met zich mee dat door "overconcentratie" van schuldtitels bij de lokale financiële sector in crisis situaties bij het publieke huishouden ook andere sectoren worden meegesleept waaronder de banken, particulieren, verzekeraars en pensioenfondsen in de problemen kunnen geraken.

3. Lessen voor het particuliere huishouden

Om financiële debacles te voorkomen en het risico van overkreditering tegen te gaan dienen particuliere huishoudens realistisch te budgetteren. Dit is de kern van een goed financieel beheer.

Zo zijn eerder beschreven factoren die op macro-economisch niveau gelden evenzo van belang bij particuliere huishoudens als het gaat om het opstellen en naleven van budgetten, het vermijden van leningen luidende in andere valuta's dan de lokale en het risico van vele korte tot zeer kortlopende leningen. Op dit laatste punt zal ik later op terugkomen bij het onderdeel van het lokaal zeer bekende fenomeen van "bonnen" circuit. Bij "bonnen" of "bont" gaat het om zeer kortlopende leningen aan particulieren.

Het eerste belangrijke element van een verantwoord schuldenbeheer is het nastreven van een gezonde verhouding tussen de schuld en het inkomen. Dit in overeenstemming met een evenwichtige schuldquote op macroniveau.

Het volgende overzicht laat zien hoe een particulier huishouden zelf op basis van de eigen situatie kan bepalen wat een 'gezonde' verhouding is van de gezinsschulden ten opzichte van het gezinsinkomen.

Een schuld - inkomen verhouding tot 38%⁵ wordt gekenmerkt als 'redelijk'. Hierbij ligt de gezinsschuld in verhouding tot het gezinsinkomen op een acceptabel niveau. Ondanks dit feit moeten wij waarschuwen voor een schuld - inkomen verhouding -die in de buurt van het maximum van 38% ligt. In deze situatie geeft het gezin toch nog relatief een groot deel van het inkomen uit aan de aflossing van en rentebetaling op schulden.

Op het moment dat dit verhoudingsgetal boven de 39% ligt, heeft het gezin of de particulier een probleem en wordt dit geval gekwalificeerd als 'riskant'. Vooral in deze gevallen ziet men dat particuliere huishoudens over zullen gaan tot andere of alternatieve financieringen om het gezinsinkomen aan te vullen en hierdoor raken in een "schuldschroef". Het gezin gaat lenen om het gezinsinkomen aan te vullen en merkt in de maanden die volgen dat dit geen soelaas biedt en gaat in de daaropvolgende perioden weer leningen aan. Zo ontstaat er een schuldschroef waaruit men niet gemakkelijk meer komt. Vaak zie je ook dat deze gezinnen overgaan tot het zoeken naar alternatieven in het "bonnencircuit" wat op termijn niet voor de gewenste oplossingen zal zorgen.

Een ander fenomeen dat hier op het eiland ook speelt is dat er vaak via illegale circuits leningen worden verstrekt door personen die daartoe niet over de benodigde vergunningen en ontheffingen beschikken en daardoor illegaal bezig zijn. Gezinnen of particulieren in nood zullen door het steeds verstregende schuldschroef overgaan tot het zoeken naar alternatieven in deze circuits tegen betaling van 'woekerrentes' zonder dat daarbij het fundamentele probleem van te hoge schulden in verhouding tot het inkomen wordt opgelost.

---

⁵ Zie in appendix voor het overzicht schulden – inkomen.

Voor wat betreft het “bonnencircuit” heeft de Bank gegevens over de personen en instellingen die een ontheffing hebben om in bonnen te mogen handelen. Deze ontheffing wordt door de Bank verstrekt conform artikel 45 van de Landsverordening Toezicht Bank- en Kredietwezen.

De laatste jaren worden aanzienlijke omzetten in het bonnencircuit behaald. Zo was in 2005 het uistaande bedrag aan ‘bonnen’ 51,2 miljoen gulden wat neerkomt op 1.070 gulden per gezin op Curaçao. In 2006 stegen de omzetten in bonnen naar circa 53,9 miljoen gulden.

Tabel 1. Overzicht uitstaande omzetten in miljoenen gulden.

	Totaal '07	Totaal '06	Totaal '05	Totaal '04	Totaal '03	Totaal '02	Totaal '01
Totaal bedrag uitgegeven bonnen (NAf)	14,993,645	53,929,230	51,177,883	43,062,300	41,898,941	42,419,777	49,080,932

Met behulp van onze officiële statistieken kunnen wij tevens berekenen dat de uitstaande leningen voor consumptieve doeleinden -waar dus gezinnen het meeste mee te maken hebben- per ultimo 2005 en 2006, respectievelijk 713,6 miljoen en 808,9 miljoen gulden bedroegen. Om een idee te geven wat deze bedragen vertegenwoordigen per gezinshuishouden: de totale consumptieve leningen van 713,6 miljoen gulden in 2005 vertegenwoordigen een consumptieve schuld per huishouden op Curaçao van 14,916 gulden.

Het tweede belangrijke kenmerk dat besproken is aangaande schulden is het aangaan van leningen in vreemde valuta. Vooral in onze regio en Latijns Amerika hebben recente studies bewezen dat een groot deel van de schuldtoename te wijten is aan de schuldsamenstelling en van overmatige schulden luidende in buitenlandse valuta. Voor de Nederlandse Antillen alleen heb ik eerder aangegeven dat de nationale schuld in 1 jaar tijd (2005-2006) toegenomen is met circa 100 miljoen gulden. Dit is primair te wijten aan de sterke appreciatie van de euro ten opzichte van de dollar.

Ook bij particuliere huishoudens hebben wij recente voorbeelden van hoe zaken fout kunnen gaan als particuliere huishoudens leningen aangaan in het buitenland luidende in euro's. In de maanden maart- mei verscheen in het lokale dagblad “Amigoe” een aantal artikelen over verontrustende ontwikkelingen rondom hypotheekleningen die eind jaren 90 werden verstrekt aan ingezetenen van de Antillen luidende in euro's.

“Een voortdurende stijging van de rente tot inmiddels zo'n 7,5 procent en een dure euro hebben op Curaçao voor problemen gezorgd bij huiseigenaren die vaak jaren geleden al via Eurocapital een hypotheek bij de Rabobank hebben afgesloten”⁶.

Dit voorbeeld is een klassiek voorbeeld van particulieren die bewust een leningsovereenkomst aangaan in buitenlandse valuta's waardoor het koersrisico op termijn wordt afgewenteld op de consument. Eind jaren 90 toen deze leningen werden afgesloten was de euro tegenover de dollar circa 30% goedkoper dan dat nu en bovendien was de geboden rente van circa 5% ongeveer 2,5% punten lager dan nu het geval is. De tijden en de financiële markten hebben zich gekeerd tegen de kredietnemers door de duurdere euro en de hogere debetrente en dit gaat op den duur zwaar wegen op de schuld – inkomensverhouding van de consument.

⁶ Artikel Amigoe: “Problemen Rabo-hypotheek door hogere rente en dure euro”

Wat is de les die je hieruit moet trekken?

Hoe aantrekkelijk de wisselkoers en de rente op een gegeven moment dan ook zijn of lijken, ga nooit schulden aan in buitenlandse valuta. Op termijn kunnen de marktomstandigheden zodanig wijzigen dat de vermeende voordelen omslaan in gigantische financiële nadelen. Hiermee is niet gezegd dat externe schulden luidende in vreemde valuta altijd nadelig hoeven te zijn maar de kredietnemer (of de schuldenaar) dient zich verzekeren van inkomsten in vreemde valuta opdat hij / zij het financiële risico kan dragen of beheersbaar kan houden.

De derde factor die van groot belang is bij het beoordelen van niet alleen het kredietrisico maar ook het liquiditeitsrisico bij particuliere huishoudens is de verhouding kortlopende en langlopende schulden. Wij hebben al gezien dat de looptijden van de consumptieve leningen de afgelopen jaren zijn verlengd van 3 naar 5 jaar. In de lokale dagbladen tref je hier dagelijks advertenties over. Deze verlenging brengt met zich mee dat meer particuliere gezinnen in toenemende mate leningen kunnen afsluiten omdat de afbetaalperiode langer is waardoor de aanslag van de lening op hun maandelijkse uitgaven lager is.

Conclusies

Een gezond financieel beheer is belangrijk. Dit geldt niet alleen voor de overheid maar ook voor particulieren. Hierdoor dient het particuliere huishouden net als de overheid rekening te houden met allerlei factoren, te weten de looptijd van de schuld, het houderschap van de schuld en de houdbaarheid van de schuld.

Ik hoop dat ik hiermee een bijdrage heb geleverd aan de discussies van vandaag.

Ik dank u voor uw aandacht.

Actiegroep Rabobank spreekt met directie in Nederland

WILLEMSTAD — De voorzitter van de financiële commissie van de Actiegroep Rabobank spreekt deze week in Nederland met de directeur Rabobank Hypotheken, R.A. Maldegem. Onderwerp van gesprek zijn de problemen waarin veel lokale bezitters van een Nederlandse hypotheek zijn gekomen doordat de bank de rente fors heeft verhoogd en oversluiten van de lening geen zin heeft door de fors gestegen koers van de euro.

Het is de Nederlandse directie van de bank zelf die contact heeft gezocht met de Actiegroep en het gesprek heeft geïnitieerd. De bank reageerde op een eerdere publicatie in de *Amigoe* en toonde zich niet zo gelukkig met de negatieve publiciteit. Inmiddels loopt er al een geschillenprocedure tegen de bank. Die is aangespannen door een van de individuele leden van de Actiegroep. De procedure wordt door hem evenwel breder en indien mogelijk voor de gehele groep gevoerd. Verwacht wordt dat de Geschillencommissie in Nederland binnen een maand een uitspraak doet.

Gesprekken met lokale banken om de bij de Rabobank afgesloten hypotheek over te sluiten hebben – zo deelde de Actiegroep zaterdag tijdens een informatieve bijeenkomst in een van de zalen van The Movies de circa 100 aanwezigen mee – geen resultaat opgeleverd. Er valt nauwelijks voordeel te behalen door de in (dure) euro's afgesloten hypotheek in guldens om te zetten, als dat al mogelijk is. In een aantal gevallen zou de af te sluiten lening ook hoger uitvallen dan de (executie)waarde van de woning.

Problemen Rabo-hypotheek door hogere rente en dure euro

WILLEMSTAD — Een voortdurende stijging van de rente tot inmiddels zo'n 7,5 procent en een dure euro hebben op Curaçao voor problemen gezorgd bij huiseigenaren die vaak jaren geleden al via Eurocapital een hypotheek bij de Rabobank hebben afgesloten.

Voor vanavond heeft een actiegroep over de ontstane problemen een bijeenkomst belegd in het gebouw van de SVB. Doel is oplossingen te zoeken om de sterk gestegen lasten terug te dringen. Het gaat volgens de groep om ongeveer 1200 mensen.

De Rabobank, die in verband met de risico's overigens enkele jaren al geen hypotheek meer verstrekt op Curaçao, vormde voor kopers van huizen een aantrekkelijk alternatief in de tijd dat de euro laag stond. Hypotheken met een looptijd van 1, 3 of 5 jaar werden via Eurocapital ook tegen een veel lagere rente aangeboden dan de lokale banken rekenden. Tussen de 4,5 en 4,9 procent tegen zo'n 7 procent lokaal.

De afgelopen periode is het rentetarief van de Rabo-hypotheek evenwel steeds hoger geworden. Hoewel in Nederland de hypotheekrente nog altijd onder de 5 procent is, is het tarief op Curaçao inmiddels tot 7,4 en zelfs 7,8 procent opgelopen. Met de forse stijging van de euro – ooit rond de 1,60 gulden, inmiddels 2,35 gulden – betekent dit dat de 'Nederlandse' hypotheek zeer onaantrekkelijk zijn geworden.

Oversluiten van de hypotheek bij een lokale bank – mogelijk aan het einde van de looptijd, anders met een boetebeding – is voor velen van de 1200 betrokkenen een probleem. Omdat de banken veelal een percentage van de executiewaarde (geschatte opbrengst bij gedwongen verkoop) als hypotheek verstrekken en de huidige hypotheek door de dure euro veel hoger is, ontstaat er bij het oversluiten een gat dat door de huiseigenaren veelal niet kan worden overbrugd.

De actiegroep hoopt of met de Rabobank of met de lokale banken een oplossing voor de problematiek te vinden. Door als groep op te treden verwacht men sterker te staan.

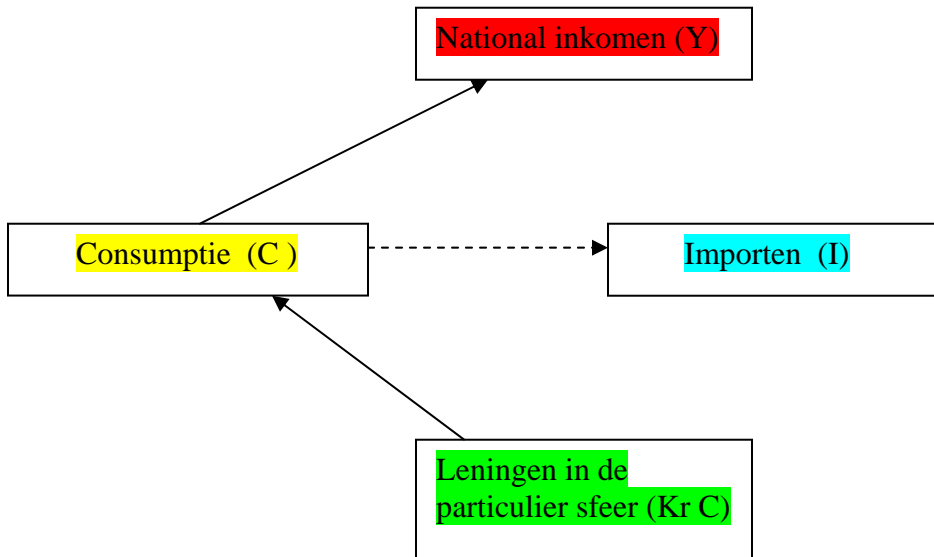
Bezitters Rabo-hypothek bundelen krachten voor actie

WILLEMSTAD — Niet minder dan 150 'bezorgde' bezitters van een Nederlandse Rabo-hypothek op het eiland hebben zich gisteravond gemeld voor de vergadering die door een actiegroep bij de SVB was uitgeschreven. Zij hebben de afgelopen periode bij verlenging van hun hypothek te maken gekregen met een aanzienlijke rentestijging (van onder de 5 procent naar boven de 7 procent, hoger dan het tarief op het eiland) en oversluiten van de Rabo-hypothek is onaantrekkelijk door de sterk gestegen euro-koers.

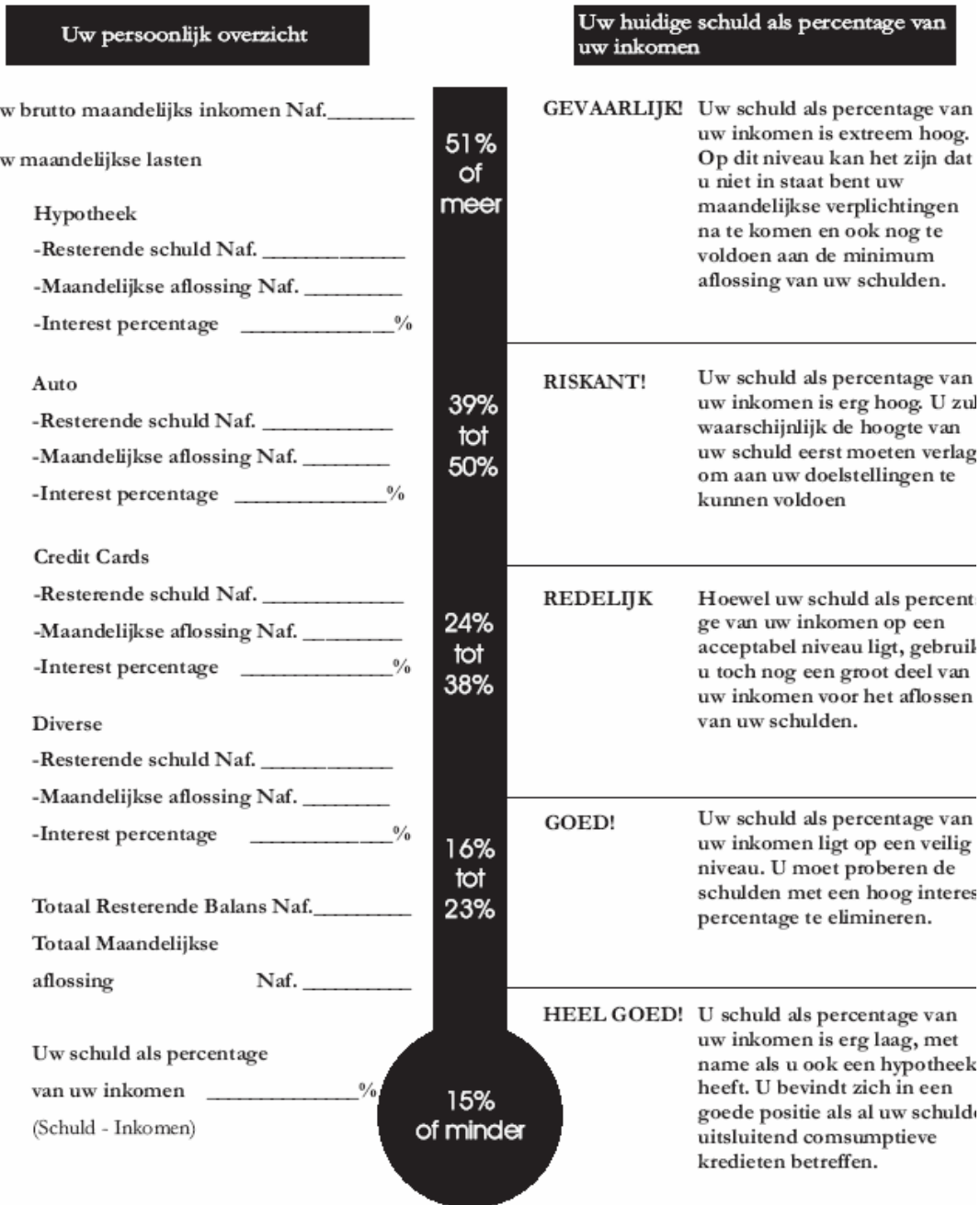
De groep gaat zich de komende tijd niet alleen meer gestructureerd organiseren, ook worden acties voorbereid om te bezien of er oplossingen voor de ontstane problematiek kunnen worden gevonden. Zo worden vragen geformuleerd aan een aantal instanties (waaronder natuurlijk ook de Rabo-bank en Eurocapital dat op Curaçao de hypothek-activiteiten voor de bank verzorgde, maar ook de Centrale Bank van de Nederlandse Antillen) waarop tot nog toe geen of onvoldoende antwoord is gekregen. Hoewel de Rabo-bank op Curaçao nog als trust actief is, vallen de hypotheek op het eiland onder de verantwoordelijkheid van Rabo-Eindhoven. In totaal zou er een bedrag van rond 300 miljoen voor circa 1200 hypotheek zijn verstrekt.

RISICOPROFIEL

Bij veel van de hypothekbezitters bestaat de indruk – zo bleek ook gisteravond – dat de Rabo-bank het risicoprofiel van hypothekverstrekking op Curaçao anders is gaan beoordelen. Hoewel de bank al enkele jaren geen nieuwe hypotheek op het eiland meer verstrekt, zou de doorberekening van een landtoeslag mede tot de boven het lokale tarief gestegen rentepercentages hebben geleid. Hiervan is in enkele gevallen sinds 2004 melding gemaakt. Een gang van zaken die verbazingwekkend wordt genoemd omdat er bij de afsluiting van de hypothek al een keer een overigens eenmalige 'buitenlandtoeslag' moest worden betaald. De actiegroep opent begin volgende week een website waarop onder meer een inschrijf- en informatieformulier te vinden zal zijn. Het adres: www.capitalrabo.com. De groep is dan ook bereikbaar via info@capitalrabo.com

Uw huidige situatie

Oplossing Schuld Management

